

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
Державний біотехнологічний університет
Alex Ekwueme Federal University (Nigeria)
ARTIFEX University of Bucharest (Romania)
Klaipeda State University of Applied Sciences (Lithuania)
Kingdom University (Bahrain)
University of Žilina (Slovak Republic)
Wayamba University of Sri Lanka (Sri Lanka)
Ventspils University College (Latvia)
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Львівський національний університет природокористування
Львівський торговельно-економічний університет
Національний авіаційний університет
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»
Національний університет «Львівська політехніка»
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця
Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна

**МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ:
ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ,
МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД**

**Матеріали III Міжнародної
науково-практичної інтернет-конференції**

10 листопада 2022 р.

Харків
ДБТУ
2022

УДК 330.354:339.92
ББК 65.9(4Укр)-96
М55

Організаційний комітет:

Голова комітету: *В.М. Михайлов*, д-р техн. наук, проф.

Заступники голови: *М.Л. Серік*, канд. техн. наук, доц.; *Т.Ф. Ларіна*, д-р екон. наук, проф.; *Н.Б. Кащена*, д-р екон. наук, проф.;

Члени оргкомітету: *В. Бартосова*, канд. екон. наук, доц.; *М.Г. Безпарточний*, д-р екон. наук, проф.; *Буддхіні Хемамалі Амаратунга*, ст. викл.; *В.А. Гросул*, д-р екон. наук, проф.; *М. Живітере*, д-р екон. наук, проф.; *С.О. Зубков*, д-р екон. наук, проф.; *Р. Кіндіріс*, д-р наук з управління, проф.; *Т.Д. Косова*, д-р екон. наук, проф.; *Г.М. Коптєва*, д-р екон. наук, проф.; *Р.М. Остапенко*, канд. екон. наук, доц.; *Александр-Луціан Маноле*, проф.; *Т.В. Мединська*, канд. екон. наук, доц.; *О.О. Нестеренко*, д-р екон. наук, проф.; *В.С. Ніценко*, д-р екон. наук, проф.; *А.А. Пилипенко*, д-р екон. наук, проф.; *О.С. Прокопишин*, канд. екон. наук, доц.; *Саад Знад Дарвіш*, Ph.D з ділового адміністрування; *Т.О. Ставерська*, канд. екон. наук, доц.; *Огбу Еде Фрайдей*, Ph.D з управління персоналом; *Геннадій Чобану*, д-р екон. наук; *В.П. Яковлева*, *О.М. Жданович*.

Конференцію включено до Переліку проведення наукових конференцій з проблем вищої освіти і науки в системі Міністерства освіти і науки України на 2022 рік згідно листа ІМЗО МОН України від 12.01.2022 № 22.1/10-28

М55 **Механізми забезпечення сталого розвитку економіки: проблеми, перспективи, міжнародний досвід** [Електронний ресурс] : матеріали III Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 10 листопада 2022 р. / Держ. біотехнологічний ун-т. – Харків, 2022. – 494 с. – Електронні текстові дані. – Режим доступу: <http://btu.kharkov.ua/nauka/konferentsiyi/>

Збірник містить матеріали, у яких розглядаються проблеми та перспективи розвитку механізмів забезпечення економічного зростання України в умовах динамічних викликів і загострення глобальних протистоянь. Представлено фінансові важелі, обліково-аналітичне забезпечення, соціально-економічні та правові аспекти реалізації потенціалу відновлення економічного зростання з урахуванням міжнародного досвіду та орієнтацією на підвищення професійної компетентності фахівців економічного профілю.

Матеріали друкуються в авторській редакції мовою оригіналу. Відповідальність за зміст матеріалів несуть автори.

УДК 330.354:339.92
ББК 65.9(4Укр)-96

© Державний біотехнологічний
університет, 2022

Таким чином, розвинені країни у боротьбі з фродами, сподіваються на внутрішню екосистему безпеки, вкрай рідко залучаючи фахівців з зовні. Країни з перехідною економікою навпаки, найчастіше беруть зовнішнього провайдера, за не маєтком особового штатного складу спеців з безпеки.

Інформаційні джерела:

1. Форензик послуги. Поінформованість та впевненість в ефективній протидії економічним злочинам. URL: <https://www.pwc.com/ua/uk/services/forensic.html>.

УДК 659.5:340.32

І.В. Нестеренко, канд. екон. наук, доц. (*ДБТУ, Харків*)

БІОЕКОНОМІЧНА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ОБЛІКУ

Біоекономіка, в умовах глобальних ринкових трансформацій, розглядається як перспективна концепція функціонування економіки на засадах сталості, важлива основа інноваційної політики. формування високотехнологічних секторів економіки, орієнтованих на використання біотехнологій в усіх сферах діяльності [1]. Розвиток конкурентоспроможного сектора досліджень та розробок в області біотехнологій сприяє: впровадженню механізму комерціалізації та впровадження біотехнологій; формуванню позитивного іміджу біотехнологічної продукції; популяризації біотехнологій серед виробників та споживачів; формуванню «зеленого мислення»; створенню системи заходів, щодо виходу нових біопродуктів на ринок.

Найважливішим інструментом реалізації концепції сталого розвитку, в умовах біоекономічної орієнтації, є екологічний облік, який повинен стати ключем до стійкого розвитку вітчизняних підприємств, на основі дотримання принципу коефективності. При цьому, коефективність передбачає зниження негативного впливу діяльності підприємства на навколишнє середовище з одночасним зростанням прибутковості. Рівень коефективності можна визначити лише за допомогою точної інформації щодо понесених природоохоронних витрат, заощаджень і результатів екологічної діяльності, тобто на підставі даних екологічного обліку. Так, у рамках традиційної системи обліку виділяється порівняно автономна підсистема інформаційної бази управління - екологічний облік, який вирішує потребу розширення об'єктів обліку природно-ресурсного потенціалу,

ідентифікації та балансового узагальнення ековиробництва і споживання відновлюваних енергетичних «зелених» активів. Згідно до діючих вимог біоекономіки екологічний облік повинен об'єднувати в собі процеси ідентифікації, вимірювання та комунікації еколого-економічної інформації, які надають змогу користувачам ухвалювати на її основі ефективні управлінські рішення [2, с. 160]. Слід зазначити, що на думку Л.М. Пелиньо, існує низка перешкод, що заважають підприємствам впроваджувати екологічний облік, а саме: – витрати підлягають вирахуванню із суми оподаткованого податком доходу лише після того, як вони проведені. Внаслідок цього немає стимулу враховувати зобов'язання, зокрема екологічні; – оскільки інвестори уважно стежать за величиною прибутку виходячи з однієї акції, підприємства відкладають вживання заходів, які могли б призвести до зменшення прибутків; – надмірна складність виділення витрат на природоохоронні заходи із загальних витрат; – відсутність конкретних рекомендацій стосовно надання інформації про природоохоронну діяльність і організацію екологічного обліку на підприємствах. На думку науковця, екологічний облік має знайти відображення в загальній системі бухгалтерського обліку, адже лише у цьому випадку він стане ефективним інструментом природоохоронної діяльності на підприємстві [3, с. 70]. Отже, на сучасному етапі біоекономічних перетворень, основними складовими екологічного обліку є: облік екологічних витрат, облік екологічних зобов'язань, звітність про природоохоронну діяльність та аудит відповідної інформації, кожна з яких має економічну значущість [4, с. 9]. Організація екологічного обліку є базисом управління екологічною діяльністю вітчизняних підприємств, що дозволяє оптимізувати основні показники екологічної безпеки та приймати ефективні рішення в разі коли: - рахунки бухгалтерського обліку підприємства повинні відображати його відношення до навколишнього природного середовища та вплив витрат, ризиків і зобов'язань, обумовлених природоохоронною діяльністю, на фінансовий стан підприємств; - інвесторам для прийняття інвестиційних рішень необхідно мати інформацію з екологічних заходів і витрат, пов'язаних з екологічною діяльністю; - напрями екологічної діяльності є предметом управлінської діяльності (необхідно виявляти і розподіляти природоохоронні витрати у такий спосіб, щоб екопродукція була правильно оцінена, а інвестиційні рішення базувалися на реальних витратах і вигодах); - виникає необхідність отримання переваг в конкурентній боротьбі, за рахунок виробництва безпечної екологічної продукції [5, с. 114].

Таким чином, екологічний облік надає забезпечує сталий соціально-економічний розвиток, при якому задовольняються всі потреби суспільства, забезпечується раціональне й екологічно безпечне господарювання та високоефективне збалансоване використання природних ресурсів, створюються сприятливі умови для здоров'я людини, збереження і відтворення навколишнього природного середовища та природно-ресурсного потенціалу суспільного виробництва. Проте на сьогодні в Україні недостатньо нормативних актів, щодо регулювання облікової діяльності в галузі екології, які б передбачали докладне відображення у фінансовій звітності зобов'язань та витрат, пов'язаних з екологічною діяльністю. Тому розробка основ розвитку екологічного обліку та аудиту соціально-економічно значуща для запобігання кризовим явищам. При цьому, першочерговим завданням сьогодення є реалізація довгострокової стратегії державної підтримки розвитку біоекономіки, а саме: стимулювання використання підприємствами технологій, пов'язаних з використанням поновлюваних ресурсів; комплексна підтримка аграрного сектора, підприємств переробної галузі, як основної ресурсної бази біоекономіки. Формування законодавчого регулювання та державного стимулювання розвитку біоекономіки повинно здійснюватися за такими напрямками: доповнення існуючих нормативно-правових актів нормами прямої дії, що врегульовують пріоритетний розвиток біотехнологій та біоекономіки; структуризація існуючих законодавчих актів з метою підвищення ефективності їх дії та зменшення кількості; створення законодавчої та інформаційної бази, яка б забезпечувала економічну зацікавленість виробників у здійсненні інновацій на базі біо-, нано-, інфотехнологій; розробка та законодавче закріплення системи сертифікації біотехнологічної продукції, що враховує міжнародний досвід застосування стандартів.

Інформаційні джерела:

1. Arnold T. EU Bioeconomy Strategy – Looking ahead. Italian Forum on Industrial Biotechnology and Bioeconomy (IFIB), 2017, 5 October 2017, Rome. URL: <https://www.b2match.eu/system/ifib2017>.

2. Kashchena N., Kovalevska N., Nesterenko I. Monitoring of natural capital indicators as tool for achieving sustainable development goals. Improving living standards in a globalized world: opportunities and challenges. Monograph. Editors: Tetyana Nestorenko, Tadeusz Pokusa. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2021; pp. 156-166. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/514>

3. Пелиньо Л.М. Місце екологічного обліку в сучасній системі бухгалтерського обліку та його важливе значення у сфері охорони довкілля. Науковий вісник НЛТУ України, 2008. Вип. 18.2. С. 70–75.

4. Чернікова І.Б., Кирильєва Л.О., Нестеренко І.В., Кузнецова С.О. Тактично-орієнтовані підходи до податкового планування в умовах сталого розвитку ринку. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2020. Вип. 1(31). С. 7-19. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/4198>.

5. Розвиток біоекономіки та управління природокористуванням в умовах глобалізації : монографія / М. П. Талавири, А. М. Клименко, В. В. Жебка, О. Д. Барановська та ін. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2012. 340 с.

УДК 338.22:316.43

О.В. Нікішина, д-р екон. наук, ст. наук. співроб. (ДУ «ІРЕЕД НАН України», Одеса)

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНКИ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА ТА СПОЖИВАННЯ НА ЗАСАДАХ СТІЙКОСТІ Й СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Забезпечення в Україні сталого економічного зростання в повоєнний період, євроінтеграційні процеси обумовлюють необхідність впровадження адаптивних механізмів взаємодії держави, бізнесу та суспільства, зорієнтованих на посилення спільної відповідальності всіх учасників відтворювальних процесів, формування передумов для соціо-еколого-економічного розвитку держави й суспільства.

У воєнний і повоєнний період цільові орієнтири соціально відповідального виробництва та споживання (далі – СВВС) змінюються. Пропонуємо наступне авторське визначення СВВС: відповідальна поведінка суб'єктів господарювання за вплив їх рішень на усіх учасників ринкового процесу відтворення (споживачів, працівників, партнерів, різних стейкхолдерів, а також навколишнє природне середовище), яка забезпечує стійкість функціонування та розвитку економічних систем на макро-, мезо та мікрорівні, національну безпеку, сталий розвиток суспільства й держави в умовах викликів і загроз. В повоєнний період цільовий вектор СВВС орієнтовано, передусім, на забезпечення стійкості функціонування економічних систем різних рівнів, а також національної безпеки.

Стійкість є однією із засад стратегії національної безпеки [1]. Формальні інститути визначають національну безпеку як захищеність національних інтересів України від реальних і потенційних загроз. При

Ізмайлов Я.О., Морозюк О.О., Барицький Р.О.	
Облік та аналіз поліпшення основних засобів в умовах застосування комп'ютерних інформаційних систем як підґрунтя сталого розвитку	314
Назарова К.О., Копогієнко Т.Ю., Заїць Д.В.	
Антикорупційний аудит: сутність та особливості проведення	316
Нежива М.О.	
Форензик в умовах цифрової економіки	318
Нестеренко І.В.	
Біоекономічна модель розвитку екологічного обліку	320
Нікішина О.В.	
Методичний підхід до оцінки соціально відповідального виробництва та споживання на засадах стійкості й сталого розвитку	323
Орлов В.В.	
Сорт рослини як складова економічного потенціалу та об'єкт обліку насінницьких підприємств	326
Петришин Л.П., Мацьків Г.В.	
Бухгалтерський облік на аутсорсингу	329
Поливана Л.А., Луценко О.А.	
Цифрові термінології в сучасних реаліях бухгалтерського обліку	332
Пономарьова Н.А.	
Вплив військової агресії Росії проти України на припущення про безперервність діяльності підприємства за МСФЗ	335
Порсюрова І.П.	
Виклики та сучасні тренди інвестицій: аспекти інформаційного забезпечення	338
Прокопишин О.С.	
Вдосконалення системи оподаткування аграрних підприємств	341
Сисоєва І.М., Погрішук О.Б.	
Економічний, соціальний та екологічний розвиток під час пандемії	343
Слюніна Т.Л.	
Обліково-аналітична оцінка прогресу України у досягненні ЦСР	347
Таран О.М., В'юник І.М.	
Ресурсний потенціал підприємства та проблеми його ефективного використання	350
Тютюнник Ю.М., Тютюнник С.В.	
Сутність та напрями оцінювання ділової активності малих підприємств	353

Наукове електронне видання
Можна використовувати в локальному та мережному режимах

**МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ
ЕКОНОМІКИ: ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ,
МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД**

**Матеріали III Міжнародної
науково-практичної конференції**

10 листопада 2022 р.

Видано в авторській редакції

Відповідальні за випуск:	Н.Б. Кащена, Т.О. Ставерська О.М. Жданович
Комп'ютерна верстка:	Н.Б. Кащена, Р.М. Остапенко

Підп. до друку 09.11.2022 р. Об'єм даних 7,96 Мб.

Державний біотехнологічний університет
Вул. Алчевських, 44, Харків, 61002